

Tulevaisuus NYT

*Tulevaisuus rakentuu nykyhetken ja meidän valintojemme varaan.
Kristittyinä kannamme erityistä vastuuta tulevaisuudesta.*

Johdanto materiaaliin

Vuoden 2021 Ekumeenisen Vastuuviikon (17.-24.10.2021) teema on Kohtuullisuus. Teema liittyy YK:n kestävän kehityksen Agenda 2030 -tavoiteohjelmaan.

Kestävän kehityksen tavoitteiden saavuttaminen on vaakalaudalla. Vuonna 2019 julkaistussa laajassa "YK:n The Future is Now: Science for Achieving Sustainable Development" – raportissa arvioitiin Agenda 2030 -tavoiteohjelman ensimmäisiä vuosia tieteellisen tutkimuksen pohjalta. Raportin mukaan kasvavat jäteongelmat, ilmastonmuutos, eriarvoisuuden kasvu sekä luonnon monimuotoisuuden kato ovat neljä merkittävää syytä sille, miksi kehitys ei etene kestäväan ja toivottuun suuntaan. Tässä materiaalissa käsittelemme kristittyjen vastuuta erityisesti näiden neljän globaalien haasteiden ratkaisemisessa. Kohtuullisuus ja sen merkityksen ymmärtäminen ovat avain parempaan tulevaisuuteen.

Materiaali on tarkoitettu käytettäväksi seuraavasti:

- Jokaiseen diaan on liitetty teksti, jonka voi lukea ryhmälle ääneen, tai se voi toimia opetustapahtuman vetäjälle inspiraation lähteenä ja esimerkkinä siitä, miten kunkin dian aihetta voi käsitellä.
- Raamatunpaikkoja voi lukea ääneen, tai niihin voi viitata, jos ryhmäläisillä on omat raamatut käsillä (joko kirjoina tai kännykkäapplikaatioina). Ohjaaja voi halutessaan tutustua lisämateriaaleihin etukäteen ja käyttää niitä joko ryhmän kanssa tai oman opetuksessa käytettävän lisämateriaalin tuottamiseen.
- Dioissa löytyy kysymyksiä avaamaan koko ryhmän keskustelua tai pienryhmätyöskentelyn tueksi.
- Dian 5 kysymyksiä ei ole tarkoitettu pohdittavaksi heti, vaan ne ovat ohjaamassa ryhmän huomion kiinnittymistä materiaalin tarjoamaan informaatioon henkilökohtaisella tasolla. Tämän ohjaaja voi halutessaan mainita dian 5 kohdalla.
- Rukoukset voidaan joko lukea ryhmässä kaikki yhteen ääneen tai vain ohjaaja voi lukea ne.

- Koko materiaali voidaan käyttää kerralla tai materiaali voidaan jakaa neljään pienempään opetushetkeen, jolloin lisämateriaalista voi olla hyötyä sisällön tuottamiseen ja keskustelun syventämiseen.

Dia 2: Minkälaisen tulevaisuuden jätämme niille, jotka seuraavat meitä sukupolvien ketjussa?

Kristillinen ymmärrys ajasta, sekä yksittäiselle ihmiselle annetusta että ihmiskunnan ajasta, nivoutuu siihen konkreettiseen ja materiaaliseen maailmaan, mihin jokainen yksilö on sidottu ja sijoitettu. Me elämme nykyhetken sidottuina ajan virrassa, katsomme helposti menneisyyteen, mutta meillä on vastuu tulevaisuudesta. Se ei koske vain meitä itseämme ja oman elämämme kestoa, sillä Jumala on asettanut sukupolvien ketjun siunaamaan meitä kuoleman kertakaikkisuuden sijaan elämän jatkuvuuden lohduttavalla ajatuksella. Tämä asettaa meidät vastuuseen siitä, millaisen tulevaisuuden me jätämme niille, jotka seuraavat meitä tässä ketjussa.

Dia 3: Ekumeeninen vastuuviikko, kestävän kehityksen tavoitteet ja kohtuullisuus

Vuoden 2021 **Ekumeenisen Vastuuviikon** (17.-24.10.2021) teema on **Kohtuullisuus**. Teema liittyy **YK:n kestävän kehityksen Agenda 2030 -tavoiteohjelmaan**.^{1,2,3}

YK:n kestävän kehityksen Agenda 2030 -tavoiteohjelma tähtää äärimmäisen köyhyyden poistamiseen ja tasavertaisesti ympäristön, talouden sekä ihmisen huomioon otettavaan kestäväan kehitykseen. Pyrkimyksenä on turvata ihmisten hyvinvointi ja ihmisoikeudet, taloudellinen vauraus ja yhteiskuntien vakaus ympäristön kannalta kestävällä tavalla ja niin, että ketään ei jätetä kehityksestä jälkeen. Niin köyhiä kuin rikkaitakin sitovia, globaaleja kestävän kehityksen päätavoitteita on yhteensä 17 (listattua dialla). Ne astuivat voimaan vuoden 2016 alussa. Ekumeeninen Vastuuviikko peräänkuuluttaa myös kristillisten kirkkojen ja yhteisöjen vastuuta kestävän kehityksen tavoitteiden saavuttamiseksi!^{1,2,3,4}

Talvesta 2020 lähtien koronapandemia on muuttanut epävarmuuden jatkuvaksi olotilaksi. Tästä huolimatta emme saa kääntää katsettamme pois siitä viestistä, jonka Jumala, kaiken olevaisen Luoja on antanut meille Raamatun sanassa koskien tulevaisuutta; tai siitä, joka on nähtävissä luomakunnan hälyttävän huonossa tilassa. Tämä tulevaisuus, miten luonnon hälytystila etenee, ei ole yksin Jumalan käsissä. Meidän osaksemme on annettu vastuu sen varmistamisessa, että tulevilla sukupolvilla on elämän mahdollisuus tällä planeetalla, joka on luotu ja lahjoitettu meitä varten ja meidän elinpiiriksemme.

Kestävän kehityksen tavoitteet tulisi toteuttaa niin, että yhden ihmisen **kohtuullinen elämäntapa** turvaisi elinmahdollisuudet kaikille. Ihmisen toiminnan tuloksena tämä on vaarantunut, taustalla on usein ihmisen piittaamattomuus ja ahneus; ihmisen olemuksen perusongelma, pohjaton itsekkyyys. Raamattu ohjaa ihmisen ajattelua pois itsekkyyden

pimeästä syvyydestä, ja auttaa nostamaan katseen kohti Luojaa, luomakuntaa ja sen kauneutta, sekä antaa ymmärrystä siitä, mihin asemaan ihminen on tarkoitettu suhteessa ympäristöönsä.

Lähteet ja lisämateriaalia:

¹Ekumeeninen Vastuuviikko: <https://www.vastuuviikko.fi/>

²YK:n Agenda 2030 –tavoiteohjelma (englanniksi): <https://sdgs.un.org/goals>

³YK:n Agenda 2030 –tavoiteohjelma (suomeksi):

<https://www.ykliitto.fi/yk-teemat/kestavan-kehityksen-tavoitteet>

⁴Kestävän kehityksen asiantuntijapaneeli (Kestävyyspaneeli):

<https://www.kestavyyspaneeli.fi/>

Dia 4: Kestävän kehityksen tavoitteiden saavuttamista uhkaavat tekijät

Kestävän kehityksen tavoitteiden saavuttaminen on vaakalaudalla. Vuonna 2019 julkaistussa laajassa YK:n ”The Future is Now: Science for Achieving Sustainable Development” – raportissa arvioitiin Agenda 2030 -tavoiteohjelman ensimmäisiä vuosia tieteellisen tutkimuksen pohjalta. Raportin mukaan **kasvavat jäteongelmat, ilmastonmuutos, eriarvoisuuden kasvu sekä luonnon monimuotoisuuden kato** ovat neljä merkittävää syytä sille, miksi kehitys ei etene kestäväan ja toivottuun suuntaan.^{1,2}

Tässä materiaalissa käsittelemme kristittyjen vastuuta erityisesti näiden neljän globaalin haasteen ratkaisemisessa.

Lähteet ja lisämateriaalia:

¹YK:n kestäväan kehityksen raportti ”Global Sustainable Development Report 2019 - The Future is Now: Science for Achieving Sustainable Development”:

<https://sustainabledevelopment.un.org/gedr2019>

²Ymparisto.fi - Kansainvälisen tutkimusryhmän arvio: Maailman kestäväan kehityksen tila on vakava, ratkaisuja on olemassa: [https://www.ymparisto.fi/fi-FI/Kulutus_ja_tuotanto/Kansainvalisen_tutkimusryhman_arvio_Maai\(51600\)](https://www.ymparisto.fi/fi-FI/Kulutus_ja_tuotanto/Kansainvalisen_tutkimusryhman_arvio_Maai(51600))

Dia 5: Mitä on kohtuullisuus?

Mitä on kohtuullisuus maailmassa, jossa elämme?

Mitä tarkoittaa kohtuullisuus meille, mitä me odotamme muilta?

Mitkä ovat sen maailman rajat, josta välitämme, jonka vuoksi olemme valmiit tekemään muutoksia omassa arjessamme?

Miksi tekisimme mitään?

Tätä voimme yhdessä pohtia.

Dia 6: Kasvavat jäteongelmat

Jätettä syntyy monissa muodoissa: kaasuna – kuten ilmastonmuutosta ajavat kasvihuonekaasut – nesteenä ja kiinteänä. Tällä hetkellä maailma tuottaa vuosittain noin 2 miljardia tonnia kiinteää jätettä. Keskimäärin tämä tarkoittaa päivittäin 0,74 kilogrammaa

jätettä henkilöä kohden, mutta maittain määrä vaihtelee laajasti noin 0,1 kilogrammasta 4,5 kilogrammaan. Korkean tulotason maat* muodostavat vain noin 1/6 maailman väestöstä, mutta tuottavat yli 1/3 maailman jätteistä.^{1,2}

Suuri osa nykyisestä kiinteästä jätteestä on peräisin muovituotteista. Laajemmassa mittakaavassa muovintuotanto alkoi 1950-luvulla, ja vuoteen 2015 mennessä ihmiset olivat tuottaneet 8,3 miljardia tonnia muovia, josta 6,3 miljardia tonnia oli päätynyt jätteeksi. Tästä muovijätteestä vain 9% kierrätettiin, 12% poltettiin ja 79% päätyi kaatopaikoille tai ympäristöön. Muovijätteen päätyminen meriin on merkittävä uhka merenalaiselle elämälle. Muovijätteen määrä kasvaa edelleen nopeasti erityisesti muovisten pakkausmateriaalien käytön takia.^{1,3}

Toinen kiinteän jätteen merkittävä tuottaja on elektroniikkateollisuus. Esimerkiksi vuonna 2020 elektroniikkajätettä tuotettiin maailmanlaajuisesti ennätyselliset 53,6 miljoonaa tonnia, samalla kun vain noin 17% vuoden 2019 elektroniikkajätteestä kierrätettiin kunnollisesti. Suurin osa elektroniikkajätteestä päätyi kaatopaikoille, joissa esimerkiksi elohopea ja lyijy voivat vuotaa maaperään ja pohjavesiin. **Usein sekä muovi- että elektroniikkajäte päätyy elinkaarensa lopuksi köyhimpiin maihin, vaikka tuotteet olisi valmistettu ja niitä olisi käytetty rikkaammassa maissa.** Kasvavan jäteongelman ympäristövaikutukset kasaantuvat köyhimpiin maihin, joilla ei ole kapasiteettia järjestää toimivaa jätehuoltoa.^{1,3,4}

Kasvavan jäteongelman ratkaisu vaatii kansallisia ja kansainvälisiä toimia. Esimerkiksi tänä vuonna (2021) voimaan astunut muovidirektiivi kieltää kertakäyttöiset muoviset ruokailuvälineet, pumpulipuikot, pillit ja juomansekoittimet EU:ssa.⁵

Lähteet ja lisämateriaalia:

*Maailmanpankin määritelmän mukaan maa katsottiin korkean tulotason maaksi, jos bruttokansantulo asukasta kohden oli vähintään 12 696 dollaria vuonna 2020

¹YK:n kestävän kehityksen raportti "Global Sustainable Development Report 2019 - The Future is Now: Science for Achieving Sustainable Development":

<https://sustainabledevelopment.un.org/gsd2019>

²Maailmanpankin raportti "What a Waste 2.0 : A Global Snapshot of Solid Waste Management to 2050" (2018): <https://openknowledge.worldbank.org/handle/10986/30317>

³Geyer, R., Jambeck, J. ja Law, K., 2017. Production, Use, and Fate of All Plastics Ever Made. Science Advances, Vol. 3:7: <https://www.science.org/doi/10.1126/sciadv.1700782>

⁴Kansainvälinen "The Global E-waste Monitor 2020" -raportti: <http://ewastemonitor.info/>

⁵europa.eu - Parlamentti sinetöi kertakäyttömuovin kiellon vuoteen 2021 mennessä:

<https://www.europarl.europa.eu/news/fi/press-room/20190321IPR32111/parlamentti-sinetoi-kertakayttomuovin-kiellon-vuoteen-2021-menessa>

Dia 7: Kasvatvat jätteongelmat – luomisen kauneus peittymässä kasvavien jätevuorien alle

Luettavat ja tarkasteltavat tekstit:

- 1. Moos. 1; huomioi jakeissa 9, 11, 18, 21, 25 toistuva lausahdus: ”niin oli hyvä” (1992 käännös)
- Psalmi 8: 4-5
- Psalmi 104

Jumala loi kaiken hyväksi (1. Moos. 1). Luomakunta on Jumalan asettama luonnonlakien avulla yhteen kudottu järjestelmä, jossa hyvyys ilmenee harmoniana, järkevyytenä ja kaiken yhteensopivana toimivuutena. Aineen ja energian sekä elämän ja kuoleman kierto luonnossa ovat osoitusta luomakunnan hyvästä tasapainosta. Kaikki eloperäinen tuotanto, kuluttaminen ja lopulta hajoaminen ovat osa valtavaa mekanismia, joka toimii lakiensa mukaisesti ihmisestä riippumatta.

Ihmiselle on luomisessa annettu kyky olla innovatiivinen. Tästä on tuloksena tämän hetken loputon hyödykkeiden tulva. Hyödykkeistä iso osa tuotetaan vain täyttämään ihmisen kyltymätöntä viihdyttämisen kulutustarvetta, ilman aitoa hyötyä suhteessa yksinkertaiseen elämään ja selviytymiseen. Tämän on saanut aikaan ennennäkemätön hyvinvointi erityisesti teollisuusmaissa, joiden osuus maailman saastumisesta on merkittävä.

Jumala loi maailmankaikkeuden omaksi kunniaksensa, kuin kolmiyhteisen Jumalan rakkauden ulosvirtauksena! Kaikkeuden ymmärtämiseen ei ihmisen kyky riitä, mutta Jumala lupaa pitää huolen ihmisestä (Ps. 8, 104). Kuitenkin ihminen on teollistumisen jälkeen turvautunut omaan voimaansa ja loputtomaan kekseliäisyyteensä; varustautuminen pahan päivän varalle on johtanut ylenpalttisen kuluttamisen oravanpyörään.

Jumalan huolenpito ei tarkoita ensisijaisesti materiaalista yltäkylläisyyttä, vaikka Jumalan lupauksista löytyy myös maininta meidän päivittäisten tarpeidemme täyttämisestä. Jumalan huolenpidon kohteena ihminen saa luottaa siihen, että hänen toivonsa ei petä ja kärsimyksenkään keskellä hän ei ole yksin. Ihminen sietää koviakin olosuhteita, jos hänen toivonsa elää; toivo on ihmisen henkinen voimavara. Kohtuullisuuden ymmärtäminen osana henkistä hyvinvointia on osa sitä huolenpitoa, johon Jumala ohjaa ihmistä. Yhteisen hyvän varmistaminen luo tasaisemmin jakaantuvaa hyvinvointia.

On aika pohtia rehellisesti sitä, mitä tarvitsen ja mikä menee kohtuullisuuden yli. Onko kaikki materiaallinen kuluttaminen todella tarpeellista hyvän ja tasapainoisen elämän varmistamiseksi? Mistä rakentuu viime kädessä ihmisen tyytyväisyys; henkinen ja hengellinen hyvinvointi? Korona sai aikaan ihmisten hakeutumisen luontoon muiden vaihtoehtojen kaventuessa. Tämä muistuttaa luonnon tärkeydestä ihmisen henkisellekin hyvinvoinnille, puhumattakaan ylikuluttamisen mahdollisista seuraamuksista eloonjäämiselle.

Keskustelu- ja pohdintaideoita:

- Jumalan luoma maailma on paljon isompi kuin vain planeetta Maa, koko avaruus on Jumalan käten työtä. Me voimme katsella avaruutta, mutta erityisesti meidän vastuullamme on pitää huolta tästä planeetasta. Ihminen lankesi syntiin pian luomisen jälkeen. Tämä kertoo siitä, miten ihmisen on vaikea tehdä asioita oikein. Siksi Jumalan laki ja elämiseen annetut ohjeet muistuttavat meitä, miten tulisi elää, mikä on oikein ja väärin.
- Mikä yhteys on Jumalan luomistyöllä, Maan muodostumisella ja jatkuvalla muovautumisella? Huomio: Jumalan työn voidaan edelleen nähdä jatkuvan myös luomakunnassa
- Mikä olisi ihmiselle riittävä elintaso nykypäivän Suomessa?
- Mistä voisin luopua, mitä jättää ostamatta?
- Miten yksilö voi osallistua kasvavan jäteongelman ratkaisemiseen? Miten lisätä kierrätystä ja huomioida jäteongelma omissa hankinnoissa (esimerkiksi lisäämällä tietoisuutta tuotteiden tuotantoketjuista)?

Lisämateriaalia:

[-https://www.gaudeamus.fi/wp-content/uploads/2020/01/345067_Oppi_toivosta_Sisallys.pdf](https://www.gaudeamus.fi/wp-content/uploads/2020/01/345067_Oppi_toivosta_Sisallys.pdf)
[-https://yle.fi/uutiset/3-11282289](https://yle.fi/uutiset/3-11282289)

-
https://www.kierratyskeskus.fi/tietoa_meista/ajankohtaista/kestavan_elamantavan_nukke koti_esilla_nihtisillassa.5547.news
[-https://www.eea.europa.eu/fi/ymparisto-signaalit/signaalit-2014/artikkelit/jate-ongelma-vai-resurssi](https://www.eea.europa.eu/fi/ymparisto-signaalit/signaalit-2014/artikkelit/jate-ongelma-vai-resurssi)

Diät 8-9: Kasvatvat jäteongelmat – Rukous

Uskomme Jumalaan, Isään kaikkivaltiaaseen, taivaan ja maan luojaan, näin tunnustamme. Siksi ylistämme ja kiitämme Sinua tämän kauniin maapallon luomisesta. Kiitämme siitä, mitä olet vastuullemme antanut: kauniin puhtaan luonnon sen koko monimuotoisuudessa.

Pyydämme anteeksi, että emme ole osanneet hoitaa tehtäväämme viljellä ja varjella tätä maata niin kuin olet tarkoittanut. Pyydämme armoasi ja viisauttasi, että osaisimme jatkossa ajatella enemmän luomakuntasi hyvää omissa toimissamme, valinnoissamme ja elämässämme.

Dia 10: Ilmastonmuutos

Ilmakehän **kasvihuonekaasut** päästävät Maan pintaa lämmittävän Auringon lyhytaaltoisen sähkömagneettisen säteilyn hyvin läpi. Kasvihuonekaasut kuitenkin absorboivat (eli imevät itseensä) suuren osan Maan pinnan puolestaan säteilemästä pitkäaaltoisemmasta infrapunasäteilystä (eli lämpösäteilystä) ja säteilevät sitä edelleen estäen lämpöä karkaamasta avaruuteen. Näin ollen Maan pintaa lämmittää Auringosta tulevan säteilyn lisäksi myös ilmakehän lämpösäteily.^{1,2}

Kasvihuonekaasut synnyttävät tämän ns. **kasvihuoneilmion**, jota ilman Maan keskilämpötila olisi noin 30°C kylmempi (Maan keskimääräinen pintalämpötila on +14°C, kun ilman kasvihuoneilmiötä se olisi -18°C). Sinänsä **luonnollinen kasvihuoneilmiö** on elämän kannalta olennainen.^{1,2}

Tärkeimpiä kasvihuonekaasuja ovat vesihöyry, hiilidioksidi, metaani ja otsoni. **Ihmistoiminta on lisännyt erityisesti hiilidioksidin, metaanin ja alailmakehän otsonin pitoisuuksia ilmakehässä, mikä on voimistanut kasvihuoneilmiötä ja lämmittänyt ilmastoa.**^{1,2}

Mittaukset viime vuosikymmeniltä osoittavat maa-alueiden ja alailmakehän lämpötilojen nousseen ja valtamerien lämpösisällön kasvaneen. Vuoristojäätiköt, arktinen merijää ja pohjoisen pallonpuoliskon lumipeite ovat kutistuneet. Meren pinta on noussut.^{1,2,3}

1800-luvun lopun esiteolliseen aikaan verrattuna ihmistoiminnan synnyttämät **kasvihuonekaasupäästöt ovat aiheuttaneet jo noin 1,1°C:n globaalin maanpinnan keskilämpötilan nousun.** Lämpeneminen ei kuitenkaan ole ollut samanlaista kaikkialla. Esimerkiksi Suomen keskilämpötila nousi 1800-luvun puolivälistä vuoteen 2015 noin 2,3°C, eli yli kaksinkertaisesti Maan keskiarvoon verrattuna.^{1,2,3}

Hiilidioksidi on ihmistoiminnan tuottamista kasvihuonekaasuista – ja siten ilmastoa lämmittävistä tekijöistä – merkittävin. Valtaosa hiilidioksidista on peräisin fossiilisten polttoaineiden (öljyn, kivihiilen ja maakaasun) käytöstä. Toinen merkittävä lähde on maankäytön muuttuminen, ennen kaikkea metsien raivaaminen. Valtameret ja maakekosysteemit, varsinkin metsien hiilinielut, sitovat kasvihuonekaasupäästöjä.^{1,2}

Vuonna 2015 solmitun kansainvälisen Pariisin ilmastopöytäkirjan määrittämä tavoite on rajoittaa globaalin keskilämpötilan nousu 1,5 °C:seen. Tämä vaatii välittömiä leikkauksia kasvihuonekaasupäästöissä.^{3,4}

1,5 asteen tavoite perustuu tieteelliseen ilmaston mallinnukseen ja tutkimukseen **ilmastonmuutoksen vaikutuksista, joita ovat mm. helleaallot, merenpinnan nousu, epäsuotuisat muutokset ekosysteemeissä ja ravinnontuotannossa sekä äärimmäiset sääilmiöt.** Vaikutuksista kärsii eniten jo valmiiksi heikoimmassa asemassa oleva maailman köyhin väestö, samalla kun rikkaammat maat tuottavat suurimmat kasvihuonekaasupäästöt.^{4,5}

Esimerkiksi asetettujen kasvihuonekaasupäästö tavoitteiden saavuttamiseksi kymmenen vuoden kuluessa suomalaisten tulee karsia yli 75 % hiilijalanjäljestämme. Vaikka poliittisilla päätöksillä, rakenteilla ja infrastruktuureilla on suurin merkitys, myös yksilöiden pitää muuttaa elämäntapojaan tavoitteiden saavuttamiseksi.⁶

Lähteet ja lisämateriaalia:

¹Ilmasto.nyt –opintokokonaisuus: <https://www.ilmastonyt.fi/>

²Ilmasto-opas.fi: <https://ilmasto-opas.fi/fi/>

³IPCC:n kuudennen arviointiraportin ensimmäinen osaraportti ”Climate Change 2021 – The Physical Science Basis” (2021): <https://www.ipcc.ch/report/ar6/wg1/>

⁴Hallitustenvälisen ilmastomuutospaneelin IPCC:n erikoisraportti "Global Warming of 1.5°C" (2018): <https://www.ipcc.ch/sr15/>

⁵Ritchie, H., 2018. Global inequalities in CO₂ emissions, Our World in Data: <https://ourworldindata.org/co2-by-income-region>

⁶Sitra – 1,5 asteen elämäntavat (2019): <https://www.sitra.fi/julkaisut/1o5-asteen-elamantavat/>

Dia 11: Ilmastomuutos – luomakunnan puhetta ihmiselle?

Luettavat ja tarkasteltavat tekstit:

- 1. Moos. 1:2
- Joh. 1:1-3
- Kol. 1:16
- Joh. 3:8
- 1. Kun 19:12-13
- Job 26:7-14
- Job 37-39
- Room. 8:20-25

Jumalan luodessa maailmaa oli koko kolminaisuus läsnä. Jeesus Kristus, Poika, edusti sitä ajatusta ja järjestystä, minkä mukaan koko maailma ja sen rakenteet, lait ja ainekset saivat muotonsa (Joh. 1:1-3; Kol. 1:16). Jumalan Henki oli myös mukana, liikkui vetten päällä, ja edusti sitä energiaa, voimaa, alati elossa olevaa dynaamisuutta, joka oli ja näkyy edelleen tuottaen uutta – toisinaan jotain ennakoimatontakin – tässä kaikkeuden monimutkaisessa kokonaisuudessa (1. Moos. 1:2). Mikä kuvaisi paremmin tätä voimaa kuin tuuli ja sään ilmiöt? Luonnossa ihminen voi äkkiä olla sään armoilla, jos myrsky iskee. Heparan henkeä tarkoittava sana merkitsee myös tuulta, ja osoittaa hyvin, miten lähellä nämä kaksi ovat ilmiöinä toisiaan. Henkäys voi olla herkkä tai myrskytuulen pauhinaa, jota ei kukaan voi paeta, jos sen kouriin joutuu. (Joh. 3:8; 1. Kun 19:12-13)

Jobin kirjan runoudessa tulevat ilmi Jumalan herruus ja herkkyyys, Hänen mahtinsa ja toisaalta se hiljainen kuiskaus, jonka Herra toivoo ihmisen kuulevan ja huomaavan. Jumala kommunikoi luoduilleen, meille ihmisille; kuuntelemmeko me? (Job 26:7-14; 37:1-13) Ilmastomuutos on ollut vuosien ajan kuin kuiskaus, jonka huomasivat vain aiheeseen perehtyneet tiedemiehet, eikä heitä juuri kukaan kuunnellut. Nyt säiden ääri-ilmiöiden armoilla ei ilmastomuutosta voi enää kukaan paeta. Ihminen pyrkii laittamaan päänsä pensaaseen, viittaamaan kintaalla, mutta vastuu tulevaisuudesta on tämän hetken sukupolvilla, jotka joko turvaavat tulevien mahdollisuudet tai tuhoavat ne.

Jumala puhuu Raamatun, mutta myös luomakuntansa kautta, ja ihmisen on syytä kuunnella! Pyhän Hengen läsnäolo Kristuksen ruumiissa on yhteyttä luova, mutta myös voimaa antava. Sama Henki, joka oli läsnä luomisessa, voi olla läsnä tuomassa koko maailmaan levittäytyneen Kristuksen ruumiin yhteen taistelemaan terveemmän ja puhtaamman tulevaisuuden puolesta. Sama Henki voi inspiroida tiedemiehiä keksimään ratkaisuja puhtaamman energiantuotannon

kehittämiseksi, sama Henki voi motivoida meidät auttamaan niitä yhteisöjä, jotka kärsivät eniten ilmastonmuutoksesta. Se Henki on Jumalan Henki, joka helluntaina vuodatettiin opetuslasten päälle, ja seurakunta syntyi. Nyt seurakunnan tulee voimaantua Pyhän Hengen läsnäolosta, ja toimia Jumalan ohjausta tarkasti kuunnellen niin, että Jumalan hyvä tahto tapahtuisi. Tämän tulee tapahtua ei vain seurakunnan elämässä, vaan koko ihmiskunnan – ja luomakunnan – hyväksi; sekä tässä ajassa että tulevassa, kun Kristuksen valta kirkastuu ja Jumalan valtakunta ilmoitetaan kaikelle kansalle. (Room. 8:20-25)

Keskustelu- ja pohdintaideoita:

- Miten sään ja ilmaston muutokset ovat vaikuttaneet elämään, kokemuksia?
- Tuottaako ilmastonmuutokseen liittyvä tieto ja tietoisuus ahdistusta?
- Miten yksilöt voisivat ottaa osaa ilmastotalkoisiin?
- Mitä mieltä olette Markku Kulmalan viestistä (löytyy lisämateriaaliosuudesta)?
- Onko ihminen vastuussa Jumalan edessä niin isoista asioista kuten ilmastonmuutos, mitä tarkoittaa ihmiskunnan vastuu Jumalan edessä? Jumala moittii Vanhassa testamentissa Israelin kansaa synneistä, joita se oli tehnyt. Voidaanko sitä mielestäsi soveltaa tässä tapauksessa koko ihmiskunnan tai rikkaiden kansojen syntiin niiden piittaamattomuudesta maailman saastumisesta ja ilmastonmuutoksesta?

Lisämateriaalia:

[-https://yle.fi/uutiset/3-11818355](https://yle.fi/uutiset/3-11818355)

[-https://www.youtube.com/watch?v=uAICSqTLjXE](https://www.youtube.com/watch?v=uAICSqTLjXE)

[-https://www.terveyskirjasto.fi/kol00123](https://www.terveyskirjasto.fi/kol00123)

[-https://mieli.fi/sites/default/files/materials_files/ilmastoahdistusraportti-mieli2019-web.pdf](https://mieli.fi/sites/default/files/materials_files/ilmastoahdistusraportti-mieli2019-web.pdf)

Diat 12-13: Ilmastonmuutos – Rukous

Uskomme Jeesukseen Kristukseen, Jumalan ainoaan Poikaan, meidän Herraamme, joka sikisi Pyhästä Hengestä. Anomme, että Pyhä Henkesi saisi vaikuttaa meissä ja koko maailmassa uutta luovaa voimaa, eheyttä ja tahtoa toimia tämän maapallon puhtaamman ja paremman tulevaisuuden rakentamisen puolesta.

Pyydämme viisautta kansakunnille; päättäjien, tiedemaailman, yhteisöjen sekä yksittäisten ihmisten kautta; ja poliitikoille, johtajille, vaikuttajille sekä meille kaikille tahtoa toimia ekologisempien, vähemmän kuluttavien ja ilmastonmuutosta ehkäisevien elintapojen löytämiseksi.

Dia 14: Eriarvoisuuden kasvu

Kestävän kehityksen tavoitteiden saavuttamista uhkaa erityisesti **vaurauden eriarvoisen jakautuminen**. Huolimatta köyhimpien ihmisryhmien tilanteen paranemisesta, **eriarvoisuus on kasvanut jyrkästi**.^{1,2}

Vuodesta 1980 maailman köyhimmän puoliskon (50%:n) tulot ovat – lähinnä johtuen tulojen nopeasta kasvusta Aasiassa – kohonneet merkittävästi. Köyhin puolisko (50% kokonaisväestöstä) hyötyi kuitenkin vain noin 12% globaalista vaurauden kasvusta, samalla kun rikkain 1% hyötyi noin 27%. **Eriarvoistumista ajaa siis pääasiassa vaurauden enenevä keskittyminen rikkaimmille.** Vuonna 1980 rikkain 1% maailman väestöstä omisti noin 28% maailman kokonaisvarallisuudesta; vuonna 2017 rikkain 1% omisti noin 33%, samalla kun köyhin 75% omisti vain noin 10% maailman kokonaisvarallisuudesta.^{1,3}

Kasvat jätteongelmat, ilmastonmuutos ja luontokato vahingoittavat erityisesti jo ennestään heikoimmassa asemassa olevia, joilla ei ole vaurauden tarjoamaa turvaa ja mahdollisuutta varautua sekä toimia vahingollisten seurausten minimoimiseksi. Esimerkiksi vain 1,5 celciusasteeseenkin rajoittuvan globaalien maanpinnan keskilämpötilan nousun arvioidaan asettavan 500 miljoonaa ihmistä veden puutteeseen ja 4 miljardia ihmistä helleaaltojen armoille. 1,5 celciusasteenkin nousu myös vähentää maatalouden satoja ja kiihdyttää lajin sukupuuttoa.^{1,4} (Taulukko 5.1)

Yksikään maa ei ole saavuttanut korkeaa hyvinvointia ja sosiaalisia tavoitteita ekologisesti kestäväällä tavalla. Suomessa, kuten Euroopan unionissa yleensä, kulutus ylittää kaikki ekologisen kestävyuden rajat* makean veden käyttöä lukuun ottamatta. Jos koko maailma kuluttaisi kuten suomalaiset, tarvittaisiin yli kolmen maapallon resurssit. Huomioitavaa on myös, että kansainvälisen kaupan myötä Suomi on ulkoistanut merkittävän osan tuotannostaan ja siihen liittyvistä ympäristövaikutuksista muihin maihin. Esimerkiksi suomalaisten kuluttamien maataloustuotteiden tuottamiseen tarvittavasta viljelymaasta noin 40% on Suomen ulkopuolella, etenkin muualla Euroopassa ja Etelä-Amerikassa.^{5,6}

Lähteet ja lisämateriaalia:

*fosforin kuormitus, typen kuormitus, makean veden kulutus, maankäytön muutokset, laskennallinen ekologinen jalanjälki, materiaalijalanjälki sekä hiilidioksidipäästöt lähteessä
⁵SYKE – Maapallolle mahtuva tulevaisuus (2018): https://www.syke.fi/fi-FI/Suomi_ja_kestava_hyvinvointi

¹YK:n kestävä kehityksen raportti "Global Sustainable Development Report 2019 - The Future is Now: Science for Achieving Sustainable Development":
<https://sustainabledevelopment.un.org/gedr2019>

²Ymparisto.fi – Kansainvälisen tutkimusryhmän arvio: Maailman kestävä kehityksen tila on vakava, ratkaisuja on olemassa: [https://www.ymparisto.fi/fi-FI/Kulutus_ja_tuotanto/Kansainvalisen_tutkimusryhman_arvio_Maai\(51600\)](https://www.ymparisto.fi/fi-FI/Kulutus_ja_tuotanto/Kansainvalisen_tutkimusryhman_arvio_Maai(51600))

³World inequality report 2018: <https://wir2018.wid.world/>

⁴Hallitustenvälisen ilmastonmuutospaneelin IPCC:n erikoisraportti "Global Warming of 1.5°C" (2018): <https://www.ipcc.ch/sr15/>

⁵SYKE – Maapallolle mahtuva tulevaisuus (2018): https://www.syke.fi/fi-FI/Suomi_ja_kestava_hyvinvointi

⁶Country overshoot days: <https://www.overshootday.org/newsroom/country-overshoot-days/>

Dia 15: Eriarvoisuuden kasvu – kutsu rakastamaan

Luettavat ja tarkasteltavat tekstit:

- Fil. 2:6-7
- Joh. 17:24-26
- Apt. 4:32-35
- Jaakob 2:1-10
- Matt. 6:25-33
- Ef. 3:14-20

Kaikkeuden kuningas astui alas ihmiseksi, alas köyhyyteen, johdattaakseen ihmiskunnan ymmärtämään, mitä tarkoittaa Jumalan rakkaus ihmistä kohtaan (Fil. 2: 6-7). Rakkaus oli myös se viesti, jonka Jeesus halusi omilleen jättää. ”Rakastakaa toisianne!”, kuten Isä rakasti Poikaansa (Joh. 17:24-26). Ilmastomuutos ja luontokato sekä voimakas kulutuskulttuuri kasvattavat globaalilla tasolla jyrkkenevää eroa hyvä- ja huono-osaisten välillä. On niitä, joille omaisuus kertyy kuin itsestään, ja niitä, jotka taistelevat eloonjäämisen puolesta joutuen lähtemään kodeistaan ja sukujensa mailta, koska elinmahdollisuudet ovat menneet kuivuuden, eroosion tai kohonneen merenpinnan vuoksi. Rikas pohjoinen näkee tämän kasvavana levottomuutena maailmassa, mutta ei ehkä huomaa omaa rooliaan näiden vaikeuksien synnyttäjänä. Alkuseurakunta piti huolen omistaan ja näin se välitti mallin siitä, miten lähimmäisen tarpeiden täyttäminen on yksi Kristuksen ruumiin velvollisuuksista. Tästä kertoo meille diakoniatyön tärkeys. (Apt. 4: 32-35)

Jaakob kirjoittaa tiukin sanoin eriarvoisuuden merkityksestä ja pahuudesta Jumalan silmissä, ja miten seurakunnan velvollisuutena olisi osoittaa esimerkkiä ihmisten tasa-arvoisesta kohtelusta koko maailmalle. Köyhän arvo ei perustu hänen maalliseen rikkauteensa, vaikka sillä periaatteella maailma tällä hetkellä toimisikin (Jaak. 2:1-10). Kristillisen seurakunnan tulisi osata tunnistaa eriarvoisuuteen johtavat yhteiskunnalliset rakenteet, asenneilmasto sekä sosiaalisessa mediassa että poliittisessa kielenkäytössä. Kristuksen omien tulisi työskennellä aktiivisesti sen eteen, ettei kansainvälisissä ja kotimaisissa kysymyksissä köyhien ja ilman vaikutusmahdollisuuksia olevien väestöryhmien asiaa poljettaisi alas. Jumalan tahto on, että jokaisesta ihmisestä pidetään huolta. Sen tehtävän toteuttamisen Hän on antanut omilleen (Matt. 6: 25-33). Jumalan valtakunnan ilmitulo maan päällä on tällä hetkellä Kristuksen ruumiin käsissä. Jospa kristityt vain omaksuisivat sen rakkauden periaatteen, ettei ketään jätetä siunauksien ulkopuolelle (Ef. 3: 14-20)!

Keskustelu- ja pohdintaideoita:

- Miten ihmisten eriarvoisuus näkyy arjessasi?
- Miten ihmisten eriarvoisuudesta uutisoidaan Suomessa? Tulisiko siitä tiedottaa enemmän?
- Miten rikkaiden yhteiskuntien tulisi kantaa vastuuta köyhemmistä maista, vai tulisiko?
- Mitä tarkoittaa uskolonialismi, onko se rikkaiden maiden tahaton ongelma? (lue lisää lisämateriaalista)

- Voiko yksilö tehdä mitään globaalin eriarvoistumisen kasvun hidastamiseksi ja poistamiseksi?
- Miten kristilliset arvot toimivat eriarvoisuuden poistamisen puolesta, miten meidän tulisi ymmärtää Jeesuksen viesti lähimmäisenrakkaudesta?

Lisämateriaalia:

[-https://www.ykliitto.fi/uutiset-media/uutiset/yk-liitto-ja-suomen-unicef-nuoret-avainasemassa-koyhyiden-ja-eriarvoisuuden](https://www.ykliitto.fi/uutiset-media/uutiset/yk-liitto-ja-suomen-unicef-nuoret-avainasemassa-koyhyiden-ja-eriarvoisuuden)

[-https://finlandabroad.fi/web/un/kestava-kehitys-ja-globaalit-kehityskysymykset](https://finlandabroad.fi/web/un/kestava-kehitys-ja-globaalit-kehityskysymykset)

[-https://yle.fi/uutiset/3-8441112](https://yle.fi/uutiset/3-8441112)

[-https://ilmasto-opas.fi/fi/ilmastonmuutos/vaikutukset/-/artikkeli/01a9776c-a223-4e5b-82ce-c58900bc591b/globaalit-sukupuolivaikutukset.html](https://ilmasto-opas.fi/fi/ilmastonmuutos/vaikutukset/-/artikkeli/01a9776c-a223-4e5b-82ce-c58900bc591b/globaalit-sukupuolivaikutukset.html)

[-https://www.punainenristi.fi/tyomme/kansainvalinen-apu/ilmastonmuutos/](https://www.punainenristi.fi/tyomme/kansainvalinen-apu/ilmastonmuutos/)

[-https://www.fida.info/ajankohtaista/kehitysyhteistyö/suomen-kehitysyhteistyö-on-onnistunut-vahentamaan-koyhytta-ja-eriarvoisuutta/](https://www.fida.info/ajankohtaista/kehitysyhteistyö/suomen-kehitysyhteistyö-on-onnistunut-vahentamaan-koyhytta-ja-eriarvoisuutta/)

[-https://felm.suomenlahetykseura.fi/ilmastonmuutos-uhkaa-koyhimpia-tietoa-lahetykseuran-ilmastotyosta/](https://felm.suomenlahetykseura.fi/ilmastonmuutos-uhkaa-koyhimpia-tietoa-lahetykseuran-ilmastotyosta/)

[-https://app.binogi.fi/l/mitae-on-uuskolonialismi](https://app.binogi.fi/l/mitae-on-uuskolonialismi)

[-https://ilmasto-opas.fi/fi/ilmastonmuutos/vaikutukset/-/artikkeli/b9faf145-21e4-4a5b-82ee-86aa923e9e73/maailman-talous.html](https://ilmasto-opas.fi/fi/ilmastonmuutos/vaikutukset/-/artikkeli/b9faf145-21e4-4a5b-82ee-86aa923e9e73/maailman-talous.html)

Diat 16-18: Eriarvoisuuden kasvu – Rukous

Herra Jeesus Kristus sinut ristiinnaulittiin, kuolit ja haudattiin. Hauta ei voinut sinua pidättää, kiitämme sinua siitä. Kiitämme sovitustyöstäsi puolestamme. Golgatan keskimmaisella ristillä armahdit vielä ryövärin taivasten valtakuntaan. Koko maanpäällisen vaelluksesi aikana osoitit rakkautta, välittämistä, kosketit parantavalla voimallasi niitä, jotka apua tarvitsivat. Olethan rakkaus.

Pyydämme voimaa, että me emme tuomitsisi lähimmäisiämme, vaan saisimme taivaallista näkökykyä ja kykyä osoittaa rakkautta sitä tarvitsevaa lähimmäistä kohtaan. Jotta maailman kaikissa ilmansuunnissa, eri väestöryhmien kesken, eri tuloluokissa voisimme nähdä toinen toisemme arvokkaina lähimmäisinä, kunnioittaa ja rakastaa lähimmäisiämme luotuinaisi kaikissa kohtaamisissa. Auta meitä elämään esimerkkisi mukaisesti ja auttamaan niitä, jotka apua tänään tarvitsevat.

Dia 19: Luontokato

Kestävän kehityksen tavoitteiden saavuttaminen nojaa puhtaan veden saantia ja ruoantuotantoa sekä ilmastonmuutoksen vaikutusten minimointia tukevien joustavien ja monimuotoisten ekosysteemien varaan. Tällä hetkellä luonnon tila ja monimuotoisuus kuitenkin heikkenevät ihmisen toiminnan seurauksena ennennäkemätöntä vauhtia.^{1,2}

Luonnon tilan ja monimuotoisuuden heikkeneminen ovat väestön ja kulutuksen kasvun seurausta. Luontokatoon vaikuttavia tekijöitä ovat erityisesti maan- ja merenkäytön muutokset, suora hyväksikäyttö (siis vaikkapa ylikalastus ja metsästys), ilmastonmuutos, saastuminen ja vieraslajien leviäminen. **Tarkemmat arviot vaihtelevat, mutta kaikkineen noin 20%:ia lajeista uhkaa sukupuutto seuraavan parinkymmenen vuoden kuluessa. Suomessakin tilanne on hälyttävä.** Esimerkiksi puolet Suomen lintulajeista on uhanalaisia tai silmälläpidettäviä.^{1,2,3,4,5,6,7}

Luonnon tilan ja monimuotoisuuden heiketessä luonnon tarjoamat ”ekosysteemipalvelut” – joista ihminen itse on siis riippuvainen – heikenevät. Heikkenemisen seurausta ovat mm. hiilen huonontunut sitominen ilmakehästä (millä suora vaikutus ilmastonmuutoksen torjuntaan), vähentynyt pölytystoiminta (paljon puhuttu pölyttäjien kato), maaperän, veden ja ilman laadun huononeminen sekä useammin toistuvat ja intensiivisemmät tulvat ja maastopalot – kaikki ihmisen terveyttä uhkaavia tekijöitä. Suurimmat vaikutukset kohdistuvat erityisesti köyhimpiin ihmisiin, jotka ovat suoraan riippuvaisia luonnosta päivittäisten tarpeidensa tyydyttäjänä.^{1,2,3,4,5}

Lähteet ja lisämateriaalia:

¹YK:n kestävän kehityksen raportti "Global Sustainable Development Report 2019 - The Future is Now: Science for Achieving Sustainable Development":

<https://sustainabledevelopment.un.org/gsd2019>

²Kehityspoliittisen toimikunnan analyysi – Luonnon monimuotoisuus kestävän kehityksen mahdollistajana (2021): https://www.kehityspoliittinentoimikunta.fi/wp-content/uploads/sites/27/2021/01/KPT_luonnonmonimuotoisuus_analyysi-1.pdf

³Kansainvälisen luontopaneelin IPBES:in "Global Assessment Report on Biodiversity and Ecosystem Services" -raportti (2019): <https://ipbes.net/global-assessment>

⁴Edellisen raportin suomenkielinen tiivistelmä:

file:///C:/Users/LOCALA~1/AppData/Local/Temp/IPBES-raporttitaitto_web%20OK.pdf

⁵Bradshaw C.J.A. et al., 2021. Underestimating the Challenges of Avoiding a Ghastly Future. *Frontiers in Conservation Science* 1:

<https://www.frontiersin.org/articles/10.3389/fcsc.2020.615419/full>

⁶Katoavat linnut (HS 1.10.2021): <https://www.hs.fi/kotimaa/art-2000008249308.html>

⁷Luontotyypien punaisen kirjan verkkopalvelu (2021):

<https://luontotyypienuhanalaisuus.ymparisto.fi/lutu/#/>

Dia 20: Luontokato – ihmisen tehtävä varjella luontoa

Luettavat ja tarkasteltavat tekstit:

- 1.Moos. 1:26-31
- 1. Moos. 2:1-8, 15
- 1. Moos. 3
- Ps. 104:14-15, 31-35
- Room. 8:22-23

- Ilm. 20:6; 3:1-3

Raamattu kertoo meille kaksi eri näkökulmaa maailman luomiseen. Ensimmäisen mukaan ihminen sai luomisen yhteydessä oikeuden hallita ja vallita kaikkea luomakuntaa (1. Moos. 1:26-31). Tämä kertoo siitä älyllisestä kapasiteetista, joka ihmiskunnalle on annettu suhteessa eläin- ja kasvikuntaan. Kuitenkin toinen luomiskertomus kertoo, miten Jumala muovasi ihmisen maan tomusta, ja asetti paratiisiin viljelemään ja varjelemaan sitä. Ihminen siis asetettiin paratiisiin tehtävän kanssa! Mies ja nainen epäonnistuivat toimimaan Jumalan ohjeiden mukaisesti, ja joutuivat lähtemään paratiisista (1. Moos. 2: 1-8, 15, 1. Moos. 3).

Ihminen ei kyennyt toimittamaan tehtäväänsä, mutta otti silti hallintavallan, joka hänelle oli annettu. Alkuperäinen käsky hallita ja vallita oli paratiisiin liittyvän käskyn mukainen, ei sen kanssa ristiriidassa. Mutta ihmisen oma äly ei riittä torjumaan ihmisessä perustavaa laatua olevaa ongelmaa, ahneutta. Viljeleminen on johtanut riistoon ja varjeleminen unohtunut. Tarvitsemme Jumalan; Isän, Kristuksen ja Pyhän Hengen apua.

Luomakuntaa ei ole annettu ihmiselle vain työnteon vuoksi, vaan Jumala rakkaudessaan luotujaan kohtaan on antanut työn hedelmän ihmisen nautittavaksi (Ps 104:14-15). Luomakunnan harmonian ylläpitäminen edellyttää kohtuutta, ja kokonaisuuden huomioon ottamista. Tämä kaikki oli Jumalan luomistyön tausta-ajatuksena. Luomistyö oli olemuksensa puolesta hyvää ja Jumalan hyvyyden tuli olla kaiken ytimessä, tuottaen hyvyyttä myös muille, sekä ihmisille että eläimille, koko luomakunnalle.

Ihmisen toiminnan tuloksena luontokato eli luonnon moninaisuuden heikkeneminen on kiihtynyt eikä ihminen voi enää ummistaa silmiään luomakunnan pahoinvoinnilta (Room. 8:22-23). Nyt ihmisen on aika katsoa tarkkaan, mitä hänen ympärillä tapahtuu, ja ottaa takaisin paratiisiin liittyvä vastuu varjelemisesta. Tämä on erityisesti kristikunnan velvollisuus; kristikunnan, jolle Raamatun tekstien mukaan tulevaisuudessa annetaan tehtäväksi hallita Jumalan valtakuntaa Kristuksen rinnalla (Ilm. 20:6). Jumala säättää ajat ja tapahtumat, mutta ihmisen osana on kuunnella, mitä Henki puhuu seurakunnalle ja pitää huoli siitä, ettei viimeisinä aikoina seurakunnan tekoja tuomita jumalattomiksi (Ps. 104: 31-35, Ilm. 3:1-3).

Keskustelu- ja pohdintaideoita:

- Miten eri tavoin luontokato näkyy luonnossa Suomessa tai maailmalla?
- Onko ihmisellä oikeus hyödyntää luonnonvaroja kehityksen eteenpäin viemiseksi, ja olla piittaamatta luonnon monimuotoisuuden katoamisesta?
- Minkälainen vastuu pitäisi kansainvälisillä yrityksillä ja tuotteita hyödyntävillä mailla olla tuotantomaiden luonnonsuojelusta?
- Miten rikkaan pohjoisen tulisi osallistua luonnon monimuotoisuuden suojelemaan köyhemmillä alueilla?
- Miten yksilö esimerkiksi Suomessa voisi edesauttaa luontokadon hidastumista?
- Miten eläinten suojeleminen sopii mielestänne kristilliseen sanomaan? (katso lisämateriaali)

Lisämateriaalia:

[-https://www.syke.fi/fi-FI/Ajankohtaista/Luontokadon_pysayttaminen_edellyttaa_eko\(58339\)](https://www.syke.fi/fi-FI/Ajankohtaista/Luontokadon_pysayttaminen_edellyttaa_eko(58339))

[-https://wwf.fi/alueet/itainen-afrikka/](https://wwf.fi/alueet/itainen-afrikka/)

[-https://www.icc.fi/yritysvastuuohjeet/](https://www.icc.fi/yritysvastuuohjeet/)

[-https://ec.europa.eu/environment/emas/index_en.htm](https://ec.europa.eu/environment/emas/index_en.htm)

[-https://yle.fi/uutiset/3-11768190](https://yle.fi/uutiset/3-11768190)

-

https://www.researchgate.net/publication/329815781_Ruokaoikeudenmukaisuus_ ja_ymparist_ okysymys

[-https://www.doria.fi/bitstream/handle/10024/83121/fd2012-pp00000738-](https://www.doria.fi/bitstream/handle/10024/83121/fd2012-pp00000738-)

<pdf001.pdf;jsessionid=AD7213803E9AE9D4AFBC8A5C28E3C7D8?sequence=1>

Diat 21-24: Luontokato – Rukous

Tunnustamme uskontunnustuksessa, että Jeesus, sinä istut Jumalan kaikkivaltiaan oikealla puolella ja olet sieltä tuleva tuomitsemaan eläviä ja kuolleita. Isä me pyydämme, että voisimme vielä korjata sitä, mikä on mennyt toimissamme väärin, kun olemme epäonnistuneet täyttämään käskysi viljellä ja varjella luomakuntaasi, jonka suuressa armossasi meille soit.

Pyydämme viisautta toimia kasvavien jäteongelmien ja ilmastonmuutoksen torjumiseksi sekä luonnon monimuotoisuuden säilyttämiseksi. Sanasi vahvistaa, että olet uskollinen sukupolvesta sukupolveen. Sanot sanassasi, että vaikka me olemme uskottomat, Sinä pysyt uskollisena, sillä “itseänsä kieltää Hän ei saata”. Rukoilemme tätä armoa osaksemme.

Uskomme Pyhään Henkeen, pyhän yhteisen seurakunnan, pyhain yhteyden, syntien anteeksiantamisen, ruumiin ylösnousemisen ja iankaikkisen elämän. Pyhä yhteinen seurakunta on herännyt pyytämään armoasi maapallon, kansojen, ihmisten ja ekosysteemien, koko luomakunnan puolesta.

Herra, ole meille armollinen kunniasi ja nimesi tähden. Johdata meitä iankaikkiseen kirkkauteen yhdessä luomakuntasi kanssa, tahtosi mukaan. Amen.

Dia 25: Kohtuullisuus!

Uuden testamentin tärkeä kirjoittaja Paavali sanoittaa kohtuullisuuden ajatusta toteamalla, miten **usko Kristukseen voi olla rikkauten lähde**, ja miten tyytyväisyys rakentuu sen varaan, mitä ihminen todella tarvitsee. ”Emme me ole tuoneet mitään maailmaan emmekä voi viedä mitään täältä pois”, toteaa Paavali (1. Tim. 6:7-8). Sama periaate näkyi jo Israelin kansalle annetuissa ohjeissa erämaavaelluksen aikana. Jumala oli ottanut huolehtiakseen kansasta sen lähdettyä Egyptin orjuudesta kohti luvattua maata. Erämaavaelluksen aikana kansalle opetettiin sekä laki että tärkeitä kestävän kehityksen periaatteita, joihin kuuluivat maasta huolehtiminen, karjan kunnollinen kohtelu (2. Moos. 23:5, 12) sekä kohtuullisuus. Tämä näkyi esimerkiksi siinä, miten Jumalan tarjoamaa ravintoa sai kerätä vain sen verran kuin kukin ruokakunta kerrallaan tarvitsi. Tarina antaa johdonmukaisen esimerkin, miten ihmiselle tulisi riittää ja

tekisi hyvää ihan terveydellisestikin syödä ahnehtimatta vain se, mitä hän tarvitsee. Tämä on luomakunnan kokonaisvaltaiseen hyvinvointiin liittyvä periaate (2. Moos. 16:16).

Ihmisen tarpeiden vääristyminen on aiheuttanut myös maapallon luonnonvarojen ylikulutuksen ja luonnon tilan heikkenemisen. Rahan ja aineellisen yltäkylläisyyden himo voi altistaa ihmisen tasapainottomaan elämäntapaan, joka ei tuhoa vain häntä itseään, vaan vie elinmahdollisuudet myös tulevilta sukupolvilta (1. Tim. 6: 9-10).

Ahneuden ja itsekkyyden tuottaman rumuuden rinnalle on aika nostaa kuva siitä, mihin ihmiskunta on kutsuttu ja mihin se voi halutessaan vielä kaiken palauttaa, jos ryhdymme yhdessä työhön!